

PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 44 (143) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, poniedziałek 25 czerwca 1928 r.

TREŚĆ: Z. S. R. R. a sprawy zagraniczne: O „Locarno Wschodnie“. — Łotwa a Z. S. R. R. — Sprawy wewnętrzne: życie partyjne. — życie gospodarcze. — Sprawy narodowościowe. — Ustrój państwowy i administracyjny. Notatki i informacje: Różne. — Artykuły nieuwzględnione.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

O „LOCARNO WSCHODNIE“.

Prawda 20.VI w art. wst. omawia oświadczenia min. Zaleskiego w Paryżu i Rzymie i zaznacza, że — według min. Zaleskiego — „najlepszą gwarancją pokoju jest kontynuowanie okupacji Nadrenji“. Najbardziej niebezpieczną — pisze dziennik — jest ta część oświadczeń min. Zaleskiego, w której mówił o idei „tak zw. Locarna wschodniego“. Z powodu ewakuacji Nadrenji Polska pragnie otrzymać od Niemiec wyrzeczenie się wszelkiej próby rewizji ich granic wschodnich. Rozmowy o „gwarancjach na Wschodzie“ mają jeszcze inne strony. Dowodzą tego komentarze prasy polskiej. „Dość wskazać — pisze dziennik — na art. „Czasu“, który miał czelność zająknąć się o takich gwarancjach dla Polski, które sprowadzają się do naruszenia terytorjalnej nietykalności ZSRR.“. Dziennik przypomina, że w czasie zawierania traktatu lokareńskiego Polska nie mogła osiągnąć pożądaných „gwarancji“. Wówczas Anglja nie poszła jej na rękę. Dziś widocznie rząd ma jakieś dane, by liczyć na uwzględnienie jego pretensyj. Autor wskazuje na wizytę Lindsay'a w Warszawie i zaznacza, że od pewnego czasu Polska zajęła poważne miejsce w antysowieckich planach reakcjonistów angielskich. Rząd polski czyni próby wykorzystania na swój użytek sytuacji, która się wytworzyła. Może on żądać w sposób bardziej stanowczy poparcia Francji, ponieważ dla niej stwarza się niebezpieczeństwo utraty wpływów w Polsce i ustąpienia miejsca konkurentowi angielskiemu. Ta sytuacja tłumaczy wylewny charakter oświadczeń min. Zaleskiego. Stawiając kwestję pretensyj Polski wspólnie z problematem ewakuacji Nadrenji, minister mógł myśleć, że „gra na pewnego“. Jeżeli jakiegokolwiek oświadczenie mogło zadać cios t. zwanemu „zbliżeniu francusko-niemieckiemu“ to właśnie przypomnienie przez min. Zaleskiego sprawy wschodniego Locarno.

Izwiestja 22.VI, podając głosy prasy niemieckiej w kwestji Locarno Wschodniego, zaznaczają, że podstawową jego tendencją jest zachowanie za wszelką cenę tego układu sił w Europie Wschodniej, który został wytworzony jako skutek narzuconych traktatów pokojowych. Kwestja ta ma dwie strony. Jedną

z nich — to próba umocnienia — w drodze nowych zobowiązań — nienaruszalności istniejących granic zbalkanizowanej Europy Wschodniej: jest to polityczno-taktyczna strona tego problematu. Odnoszą się do niej różne międzynarodowe kombinacje, próby związania sprawy zachodnich granic Niemiec z wschodnimi, niedawne projekty min. Zaleskiego, zmierzające do uzależnienia ewakuacji Nadrenji od gwarancji dla granic Polski i t. d.

Druga strona zagadnienia — to wojenno-strategiczna. W związku z nią są usiłowania Polski, Rumunji i stojącej za niemi Francji w kierunku utworzenia militarnego pierścienia na Wschodzie Europy a to w celu niedopuszczenia do zmian w układzie sił w tej części Europy. Związek pomiędzy kołami wojskowemi Polski i Rumunji ujawnia istotę rozmów o wschodnim Locarno i zagraża dziełu pokoju.

Prawda 22.VI pisze, że komentarze prasy niemieckiej z powodu wysuwanego przez Polskę planu wschodniego Locarno dowodzą b. wrogiego stosunku do tej idei w Niemczech. Podczas rokowań lokareńskich kwestja ta została zdjeta z porządku dziennego wobec stanowczego sprzeciwu Niemiec. Jednakże obecnie Polska znowu z uporem wysuwa ten problemat. Organ niemieckich nacjonalistów — pisze dziennik — nie bez podstaw łączy ten fakt z agresywnością Polski wobec Litwy. Przygotowując się do jakichś kroków w stosunku do Litwy, polscy imperjaliści pragną zabezpieczyć sobie tyły od strony Niemiec. Jednocześnie prowadzą oni kampanję przeciwko ewakuacji Nadrenji. Ta działalność dyplomacji polskiej wywoła wielkie rozdrażnienie w Niemczech tembardziej, iż zbiegła się ona z oświadczeniem Hołówki, według którego Litwa powinna być barjerą pomiędzy Niemcami i Z. S. S. R. Nowa dyplomatyczna kampanja Polski jest środkiem nacisku na Niemcy — nacisku, który jest związany z szerokimi agresywnymi planami polskich szowinistów — na Wschodzie.

LOTWA A Z. S. R. R.

Izwiestja 23.VI, omawiając artykuł jednego z pism polskich o polityce zagranicznej Łotwy, zaznacza, iż dziennik polski, odczuwając niepokój o losy

Łotwy, wyraża w rzeczywistości niepokój, dotyczący trudności w realizacji idei sojuszu bałtyckiego pod hegemonją Polski „Idea ta — piszą „Izwestija“ — nie może być urzeczywistniona przynajmniej dopóty, dopóki jedno z państw bałtyckich prowadzić będzie politykę niezależną, usiłując ustalić niezależne i normalne stosunki z Z. S. R. R. Konsolidacja stosunków umownych pomiędzy Łotwą i Rosją wzmocni tylko międzynarodową sytuację Łotwy. Znaczenie tego paktu nie może być zmniejszone przez jakiegokolwiek ka-

lumjnatorskie wymysły, skierowane pod adresem Z. S. R. R., lub sowieckich polityków, ani też przez banalne aluzje do intryg sowieckich. Ataki przeciwko Łotwie i Z. S. R. R. stanowią nowy dowód istnienia w Warszawie nerwowej atmosfery. Politycy polscy żywią plany, które doprowadzają do naruszenia równowagi w Europie wchodniej i domagają się podporządkowania polityki innych państw polityce i planom polskim“.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

ARESZTOWANIE DYGNIARZY PARTYJNYCH W KAZANIU. *Raboczaja Moskwa* 15.VI podaje, że w Kazaniu aresztowano i usunięto ze stanowiska wybitnych działaczy państwowych i partyjnych: prezesa sądu najwyższego republiki tatarskiej Sułtanowa oraz jego zastępcę Mulukowa, winnych pobicia w stanie nietrzeźwym lekarza kazańskiego pogotowia ratunkowego Szakirowa.

ZATARG ZWIĄZKU MŁODZIEŻY KOMUNISTYCZNEJ Z NACZELNĄ RADĄ ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH. *Trud* 10.VI ogłasza artykuł, będący odgłosem polemiki pomiędzy prezydium wszechsowieckiego związku młodzieży komunistycznej a prezydium rady naczelnej sowieckich związków zawodowych. Polemikę tą wywołał zatarg pomiędzy temi organizacjami, wynikiły na tle stosunku do zatrudnienia nieletnich w przemyśle sowieckim. Prezydium rady naczelnej związków zawodowych nakazało zmniejszenie liczby nieletnich robotników w przemyśle o kilka tysięcy osób. Związek młodzieży komunistycznej upatrzył w tej uchwale dążenie do zwalczania wpływów młodzieży komunistycznej i gwałtownie przeciwko niej zaprotestował. W odpowiedzi na ten protest „Trud“ oświadcza, że związek młodzieży komunistycznej nie może rościć pretensji do wyłącznej reprezentacji i obrony robotników, których prawdziwą reprezentacją były i będą związki zawodowe.

ŻYCIE GOSPODARCZE.

MOST KOLEJOWY PRZEZ OKĘ. *Sowetskaja Sibir* 6.VI donosi, iż w okolicach stacji Oka, na kolei moskiewsko-kurskiej, odbyło się otwarcie nowozbudowanego mostu kolejowego przez rzekę Okę. Most ten posiada 534 metry długości i jest największym mostem kolejowym, zbudowanym w ZSRR w ciągu ostatnich lat. Budowa mostu kosztowała przeszło 5,5 milionów rubli.

NOWA POLITYKA AGRARNA NA UKRAINIE. *Krasnaja Armja* 12.VI podaje, iż komisarjat ludowy rolnictwa USRR omawia obecnie kwestję utworzenia wielkich sowieckich gospodarstw rolnych na obszarach, stanowiących własność ukraińskiego funduszu przesiedleńczego. Wszelka kolonizacja indywidualna na tych obszarach będzie zaniechana, tworzone będą na nich wyłącznie wielkie gospodarstwa kolektywne.

PRZEMYSŁ SOWIECKI W LICZBACH. *Dni*

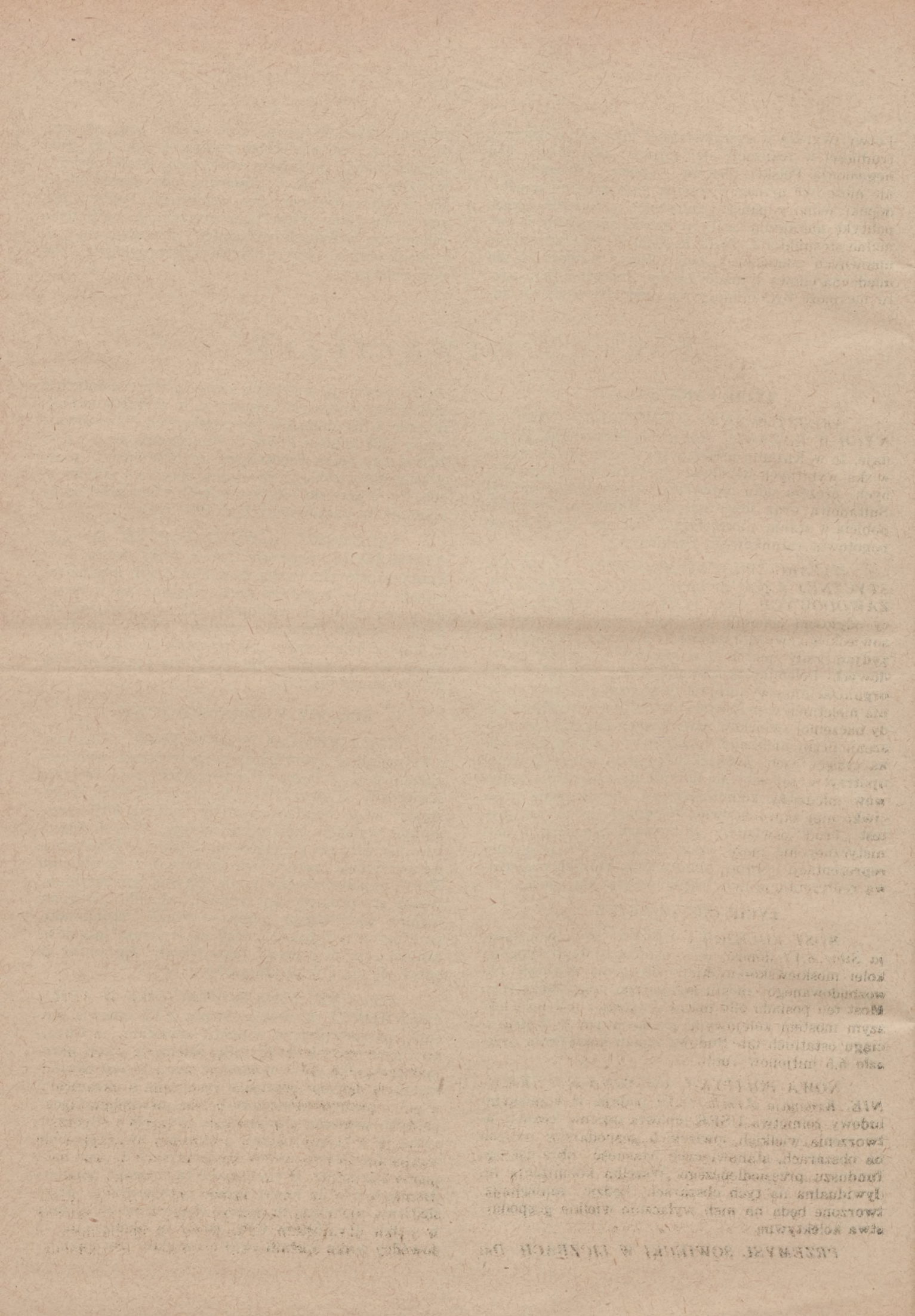
18.VI donosi na podstawie danych, zaczerpniętych z sowieckiej statystyki urzędowej, iż w ZSRR istnieje obecnie 8,767 zakładów przemysłowych. W porównaniu z 1927 rokiem liczba ta zmniejszyła się o 1,4%. Natomiast liczba robotników, zatrudnionych przez przemysł sowiecki, która wynosi obecnie 3 miliony osób, jest o przeszło 150 tysięcy osób większa od liczby robotników, zatrudnionych w 1927 roku.

TRUDNOŚCI APROWIZACYJNE W LENINGRADZIE. *Krasnaja Gazeta* 12.VI donosi, że w Leningradzie odczuwane są w niektórych dzielnicach miasta pewne trudności aprowizacyjne, spowodowane przez ciemnych osobników, którzy rozpowszechniają rozmaite fałszywe pogłoski. Pismo zapewnia, iż ludność Leningradu nie powinna się obawiać istniejących trudności, ponieważ chleba i mąki na rynku zabraknąć nie może.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

UKRAINIZACJA NA WOŁYNIU. *Komunist* 6.VI podaje z Żytomierza, iż sprawdzanie wyników ukrainizacji instytucji okręgowych na Wołyniu stwierdziło, iż ukrainizacja ta nie czyni wielkich postępów. 56% współpracowników milicji, 50% urzędników wydziału administracyjnego, 47% sędziów nie władają językiem ukraińskim. Przeciętnie we wszystkich instytucjach sowieckich w Żytomierzu 28,5% współpracowników nie władają tym językiem. Wobec stwierdzenia tej sytuacji, uchwalili okręgowy komitet wykonawczy przeprowadzenie egzaminów, po których urzędnicy, którzy nie opanują języka ukraińskiego, pozbawieni będą posady. Egzaminy te odbyć się mają w październiku r. b.

STOSUNKI NARODOWOŚCIOWE W ARMJI CZERWONEJ. *Krasnaja Armja* 9.VI omawia stosunki narodowościowe w armji sowieckiej na Ukrainie. Pismo ogłasza list pewnego słuchacza szkoły ukraińskiego pułku GPU, w którym zawarte jest oświadczenie, iż dawniej pomiędzy Rosjanami a Ukraińcami w pułku nie było żadnych tarć, lecz „uświadamiająca“ polityka sowiecka wprowadziła te tarca i stworzyła sytuację, w której Rosjanie a Ukraińcy uważają siebie wzajemnie za wrogów. W komentarzach do tego listu pismo oświadcza, iż okoliczność ta wymaga potwierdzenia, lecz o ile nawet będzie potwierdzona przez śledztwo, niemożna tłumaczyć obostrzenia stosunków w pułku ukraińskim GPU przez tą okoliczność, iż dowódcy pułku spełnili swój obowiązek, uświadamia-

jąc żołnierzy w kierunku klasowej polityki narodowościowej.

MNIEJSZOŚĆ ROSYJSKA NA UKRAINIE.
Krasnaja Armija 7.VI podaje, że centralna komisja do spraw mniejszości narodowych w C.K.W. sowieków USSR nadesłała do wszystkich okręgowych komitetów wykonawczych okólnik, który stwierdza, iż władze lokalne na Ukrainie dołożyły wielkiego nakładu pracy dla zabezpieczenia ludności rosyjskiej, jako mniejszości narodowej, przysługujących jej praw. W kierunku tym należy jednak jeszcze wiele zdziałać. Istnieją rejony, w których mogą być utworzone narodowe sowiety rosyjskie. Należy się zastanowić nad kwestją czy niemożna utworzyć na Ukrainie całych rosyjskich rejonów narodowych. Okręgowe komitety wykonawcze powinny również sprawdzić, czy potrzeby kulturalne ludności rosyjskiej są należycie obsługiwane.

USTRÓJ PAŃSTWOWY I DEMOKRATYCZNY.
PRAWA WYBORCZE OBYWATELI RSFSR.
Krasnaja Gazeta 15.VI donosi, że wskutek prośby ob-

wodowego komitetu wykonawczego w Leningradzie przekazało prezydium C. K. W. sowieków RSFSR okręgowym komitetom wykonawczym prawo decydowania o prawie wyborczym obywateli RSFSR. Komitetem okręgowym przysługiwać będzie odąd prawo pozbawienia obywateli RSFSR prawa wyborczego oraz udzielania im uprawnień wyborczych.

POLITYKA REGJONALISTYCZNA NA PÓŁNOCY RSFSR. *Wołna* 2.VI omawia przeprowadzanie projektu utworzenia obwodu północno-wschodniego, jako jednostki regjonalistycznej na północy RSFSR. Pismo stwierdza, iż niektóre gubernje sprzeciwiają się utworzeniu wymienionego obwodu. Władze gubernjalne w Wołogdzie protestowały dwukrotnie przeciwko wcieleniu gubernji Wołogodzkiej do obwodu. Istnienie sprzeciwów powinno, zdaniem pisma, zmusić władze archangielskie do przyspieszenia prac nad przeprowadzeniem zasad regjonalizmu na północy, tembardziej, iż Archangielsk ma być stolicą tworzonego obwodu.

NOTATKI I INFORMACJE.

R Ó Ż N E.

NADUŻYCIA W INSTYTUCJACH ODESKICH. *Izwiestja Odesskago Okružkoma KPB* 12.VI ogłasza komunikat GPU odeskiego o wykryciu nadużyć w państwowym urzędzie pośrednictwa pracy. Kilku urzędników komunistów stworzyło w tym urzędzie „atmosferę rozkładu, rozpusty i wymuszania“. Urzędnicy ci pobierali od bezrobotnych łapówki i zmuszali bezrobotne kobiety do nierządu. Trwało to przez całe lata, nie wywołując protestu ze strony organizacji partyjnej.

STOSOWANIE ART. 107 SOW. KOD. KARN. *Mołot* 9.VI donosi z Taganrogu, że władze miejscowe rozpoczęły stosowanie art. 107 sow. kodeksu karnego do „kułaków“ winnych ukrywania zapasów zboża. Szereg osób zostało ukaranych więzieniem na podstawie powyższego artykułu; zboże, ukryte przez ukaranych, skonfiskowano.

Cała sowiecka prasa ukraińska, kaukaska i syberyjska zamieszcza wiadomości analogicznej treści.

PROCES O STRACENIE BOGROWA. *Izwiestja*, 13.VI. podaje, iż 29.VI. rozpocznie się w Kijowie proces byłych robotników Arsenалу kijowskiego, Sergiejewa i Kuzniecowa, oskarżonych o branie udziału w straceniu mordercy b. prezesa rady ministrów Rosji carskiej Stołypina — Bogrowa.

PIELGRZYMKI W ŁAWRZE PIECZERSKIEJ
Krasnaja Armija 14.VI donosi, że w Ławrze Pieczerskiej zjawiają się pielgrzymki ludowe, pociągnięte przez uczucia religijne wierzącej ludności prawosławnej. W wielu wypadkach pielgrzymki te odbywają podróż do Kijowa piechotą, przechodząc 200 — 300 kilometrów. Zjawiają się również pojedynczy piel-

grzymi z Wołynia polskiego. Żołnierze pułków, stacjonowanych w okolicach Ławry, prowadzą wśród uczestników pielgrzymek propagandę przeciwreligijną.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Kommunističeskij Internacjonal (tygodnik) 1.VI. Wybory w sprzecznej konjunkturze stabilizacyjnej (art. redakcyjny). Taktyka międzynarodówki komunistycznej a Ameryka (art. Peppra). — Praktyczne momenty walki o partję robotniczą (art. Lawstona). — Dla jakich powodów partja robotnicza w Stanach Zjednoczonych Ameryki powinna się opierać na niezorganizowanych robotnikach niewykwalifikowanych lub nawpół wykwalifikowanych (art. Zakka). — Akcja partji komunistycznej w zagłębiu Saary (art. Merkera). — Projekt programu międzynarodówki komunistycznej.

Wojennyj Wiestnik (tygodnik) 2.VI. Na aktualne tematy (art. Sławina). — Organizacja ćwiczeń letnich w oddziałach kawalerji (art. Budziennego). — Zaocne nauczanie dowódców rezerwy (art. S. Lebediewa). — Lotnicza a chemiczna obrona obozu (art. Łoszczynina). — Praca polityczna podczas ćwiczeń taktycznych (art. Sielkowa). — Marynarka naszych sąsiadów na morzach Bałtyckim i Czarnem (art. Kiarta ze specjalnem uwzględnieniem polskiej marynarki wojennej). — Współczesny rozwój marynarki podwodnej (art. A. Zinowjewa).

Krasnaja Armija 14.VI. Polska kawalerja.

Odesskija Izwiestja 7.VI. Odgłosy zwrócenia się grupy księży do C. K. W. sowieków USSR. — 12.VI. Łańcuchowy pies polskiego kapitału (art. Waleckiego o PPS.).

Revolucjonnaja Rossija (miesięcznik Nr. 66/67). Wybory w Polsce (art. Lwowicza).

Sierp 7.VI. Choroba Piłsudskiego rozkłada piłsudczyzną. — 10.VI. Niedola chłopska i ucisk obszarniczy w Polsce.

Utro 21.VI. Art. wstępny o deklaracji p. Pasmanika w piśmie „Dni“.

